

Обельницька Х.В.
к.е.н., асистент кафедри маркетингу і контролінгу,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
м. Івано-Франківськ, Україна

ВИЯВЛЕННЯ СИНЕРГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Як відомо в наукових колах [1], конкуренція давно вже вийшла за рамки виробленого продукту і перейшла у сферу конкуренції управлінських структур. Управлінське співробітництво, або ж сприяння, по своїй суті являє собою налагоджену взаємодію між менеджерами різних функціональних підрозділів підприємства, а також між різними ланками управління. При цьому синергетичний ефект, що створюється менеджерами, переноситься в підлеглі їм групи [1]. Таке явище описує соціально-економічна ефективність системи корпоративного управління, що характеризується синергетичністю, тобто здатністю збільшувати позитивний ефект поєданого функціонування всіх наявних підсистем. Основна ідея цього явища в тому, що об'єднане функціонування двох або більше факторів (соціального і економічного) значно перевершує ефект кожного окремо взятого компонента та їх суми. Іншими словами, синергетичний ефект – це завжди результат взаємодії вихідних чинників, їх «спільна дія», що виникає внаслідок узгодженості функціонування частин і відбивається в поведінці системи як цілого.

Щодо оцінювання системи корпоративного управління підприємствами, яке «можливе через контурування її в окремих соціальній та економічній аспектичних площинах функціонування підприємства» [2], то актуалізується дослідження взаємовпливів цих площин, характеру та виміру їхнього саме синергетичного ефекту.

Синергію системи корпоративного управління підприємствами слід трактувати як таку, що є злагодженою командною взаємодією окремих її елементів, яка забезпечує її в оптимальному режимі ефективності. Отже, синергетичний ефект – додатковий результат, отриманий від злагодженої взаємодії окремих елементів системи. Проте даний ефект може бути як позитивним, тобто підвищувати ефективність функціонування організації, так і негативним – діяти навпаки. Доцільно звернути увагу ще й на те, що на практиці цілі не тільки окремих працівників, а й цілих управлінських підрозділів можуть сильно вирізнятися від загальних цілей організації та їх дії можуть «йти в розріз» з основними інтересами вцілому. Таким чином, синергетичний ефект – загально визнане економічне поняття, існування, сутність якого не викликає сумніву в спеціалістів області системи корпоративного управління.

Постало наступне завдання: довести початкове наукове припущення щодо наявності синергії між соціальним та економічним аспектом ефективності системи корпоративного управління підприємствами. Такі доводи стануть умовами розвитку теорії синергетики в цій сфері та надаватимуть можливості відповіді питання щодо стану узгодженості цілей окремих суб'єктів і підрозділів системи, злагодженості й організованості взаємодії її елементів в процесі функціонування. Та яким чином здійснити кількісний замір синергетичного ефекту?

Тут слід навести цінні результати досліджень професора Янкового О. Г. та інших [1,3], в яких автори доводять, що синергетичний ефект піддається вимірюванню через побудову мультиплікативних моделей з факторів, які мають вплив на нього. Також науковці вказують на перевагу таких моделей перед адитивними, кратними та змішаними, адже саме вони характеризуються можливістю оцінити синергетичний ефект. Таким чином, можна зробити висновки, що мультиплікативні детерміновані факторні моделі здатні забезпечити оцінку величини синергії системи у вигляді взаємодії приростів вихідних чинників; внесок самих вихідних факторів – так звані

частинні прирости ΔY_a , ΔY_b , ... – слід розраховувати при базисних значеннях інших чинників (статистичних ваг).

Опираючись на вищенаведені твердження, для розрахунку синергетичного ефекту між соціальним та економічним блоком пропонуємо наступне. Для математичного опису мультиплікативної залежності між соціально-економічною ефективністю системи корпоративного управління підприємствами та окремо економічним та соціальним блоками доцільно застосувати виробничу функцію Кобба-Дугласа [4]. Тому що в ній найбільш об'єктивно відображається процес розвитку соціально-економічних систем, без безпосереднього впливу суб'єктивного фактору, тобто, досліджується природа самих процесів розвитку. Як було зазначено Янковим О. Г. та іншими [1,3], результатом таких дій буде виявлення ізольованих чинників впливу, що й необхідно було довести.

Список використаних джерел:

1. Янковий О. Г. Математичні методи факторного економічного аналізу на базі мультиплікативних моделей / О. Г. Янковий // Сучасні технології. управління. підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи : матер. 6-ї міжнар. наук.-практ. конф. 31 березня – 1 квітня 2011 р. – Одеса, ОНУ, 2011. – С.217-221.
2. Перезова І. В. Методика оцінювання соціально-економічної ефективності системи корпоративного управління нафтогазовими підприємствами / І. В. Перезова, Х. В. Обельницька, Н. А. Даляк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [«Економіка та управління в нафтогазовому комплексі України: актуальні проблеми, реалії та перспективи»], (Івано-Франківськ, 21 – 23 вересня 2016 року). – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. – С. 183 – 186.
3. Янковий О.Г., Мельник Н.В., Янковий В.О. Оцінка синергетичного ефекту виробничо-фінансових систем на основі детермінованих моделей [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1704/3/Оцінка%20синергетичного%20ефекту%20виробничо-фінансових%20систем%20на%20основі%20детермінованих%20моделей.pdf>.
4. Борисевич В. И. Прогнозирование и планирование экономики: / В.И. Борисевич, Г.А. Кандаурова, Н.Н. Кандауров и др.; Под общ. ред. В.И. Борисевича, Г.А. Кандауровой. – Мн.: Интерпресссервис; Экоперспектива, 2001. – 380 с.